

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

SYTUACJA PODAŻOWO-POPYTOWA I CENOWA NA RYNKU WOŁOWINY

**Biuro Analiz i Strategii KOWR,
sierpień 2020**

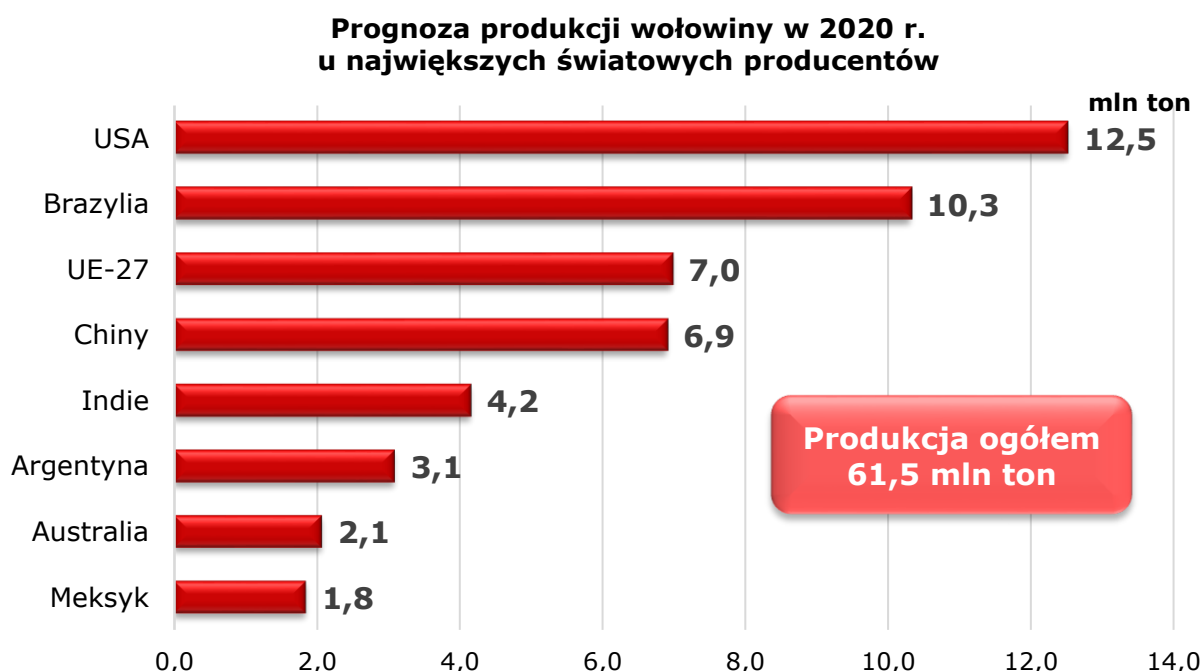

Spis treści

1. PRODUKCJA ŻYWCA WOŁOWEGO NA ŚWIECIE	3
2. POGŁOWIE I PRODUKCJA ŻYWCA WOŁOWEGO W UE	3
3. POGŁOWIE I PRODUKCJA ŻYWCA WOŁOWEGO W POLSCE	4
4. HANDEL UE WOŁOWINĄ Z KRAJAMI TRZECIMI	6
5. POLSKI HANDEL ZAGRANICZNY WOŁOWINĄ	8
6. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ POLSKI NA RYNKU WOŁOWINY	10
7. SYTUACJA CENOWA	11
8. DOPLĄTY DO PRYWATNEGO PRZECHOWYWANIA	14

1. PRODUKCJA ŻYWCA WOŁOWEGO NA ŚWIECIE

Wołowina jest trzecim najczęściej spożywanym gatunkiem mięsa na świecie, po wieprzowinie i drobiu. Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) w prognozie opublikowanej w kwietniu br. ocenił, że w 2020 r. globalna produkcja wołowiny obniży się nieznacznie, do 61,5 mln ton, wobec 61,7 mln ton w 2019 r. Spodziewany spadek produkcji w Australii (o 15%, do 2,1 mln ton) i Indiach (o 3,6%, do 4,15 mln ton) zostanie zrekompensowany jej zwiększeniem m.in. w Brazylii (o 1%, do 10,3 mln ton), USA (o 1%, do 12,5 mln ton), Chinach (o 4%, do 7 mln ton) i Meksyku (o 2%, do 1,8 mln ton)¹.

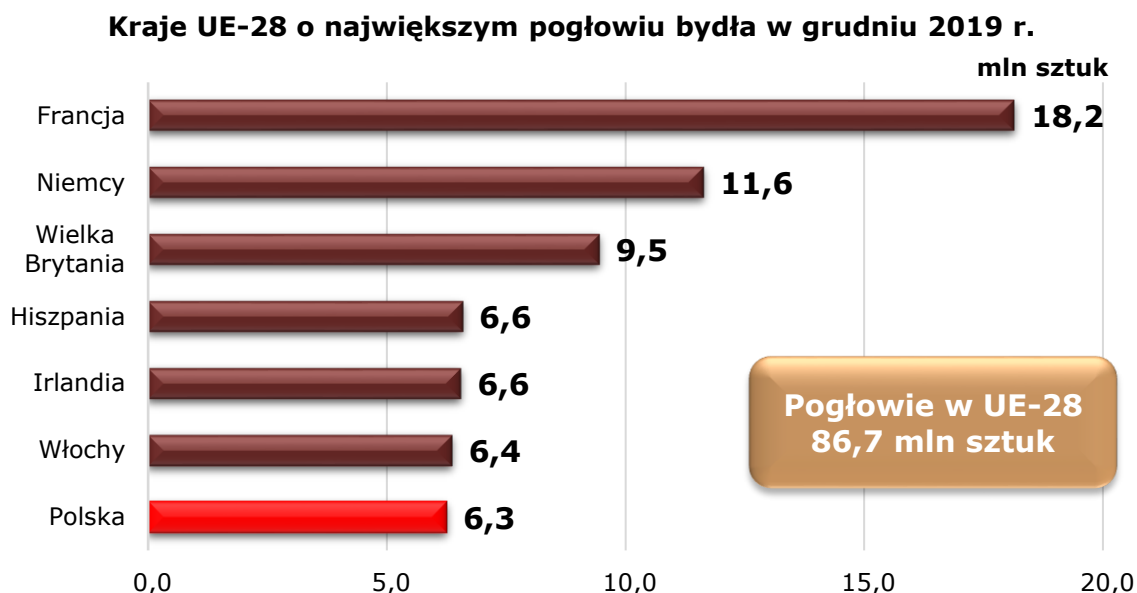
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, prognoza w UE-27 na podstawie danych KE.

2. POGŁOWIE I PRODUKCJA ŻYWCA WOŁOWEGO W UE

W grudniu 2019 r. w UE-28 pogłowie bydła liczyło 86,7 mln szt. i było o 1% mniejsze niż w grudniu 2018 r. Spadek liczebności stada odnotowano w krajach posiadających największe pogłowie, m.in. we Francji (o 2,5%, do 18,2 mln szt.), w Niemczech (o 2,6%, do 11,6 mln szt.), Wielkiej Brytanii (o 1,6%, do 9,5 mln szt.) i Irlandii (o 0,5%, do 6,6 mln szt.), a wzrost – w Hiszpanii (o 1,4%, do 6,6 mln szt.),

¹ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, 9 April 2020.

we Włoszech (o 1%, do 6,4 mln szt.) i w Polsce (o 1,3%, do 6,3 mln szt.)². Jednocześnie wielkość ubojów w UE-28 w 2019 r. była o 1,1% mniejsza niż przed rokiem i wyniosła 7,8 mln ton.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych EUROSTAT.

Spadek pogłowia bydła oraz mniejsza dostępność traw do wypasu z powodu wiosennej suszy występującej w wielu rejonach UE może skutkować wcześniejszym ubojem, co przy przeciętnie niższej masie tusz, prawdopodobnie przyczyni się do ograniczenia produkcji żywca wołowego w UE-27. W ocenie Komisji Europejskiej w całym 2020 r. produkcja wołowiny w UE-27 może być o 1,7% mniejsza i wynieść 6,89 mln ton³.

3. POGŁOWIE I PRODUKCJA ŻYWCA WOŁOWEGO W POLSCE

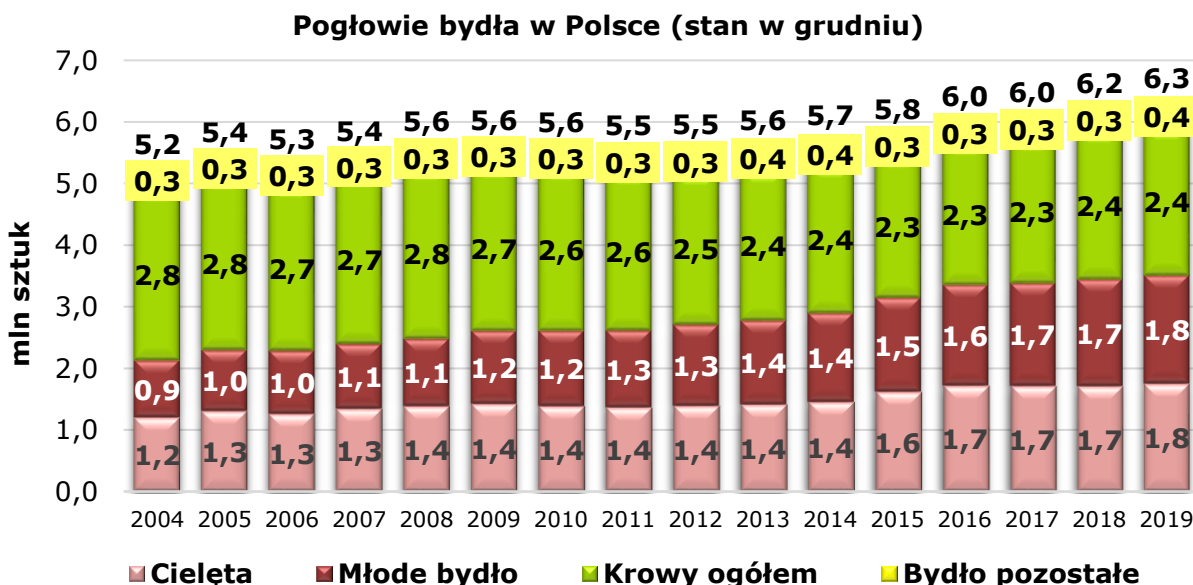
Polska, wśród krajów Unii Europejskiej, zajmuje siódme miejsce pod względem wielkości pogłowia bydła, przy utrzymującej się tendencji wzrostowej w liczebności stada.

W grudniu 2019 r. krajowe pogłowie liczyło 6 261 tys. szt., o 1,3% więcej niż przed rokiem. Największy wzrost odnotowano w przypadku cieląt – o 2,4%, liczebność młodego bydła w wieku 1–2 lat zwiększyła się o 1,4%, a stado bydła w wieku powyżej 2 lat wzrosło o 0,5%⁴.

² Dane EUROSTAT, data odczytu 28.05.2020 r.

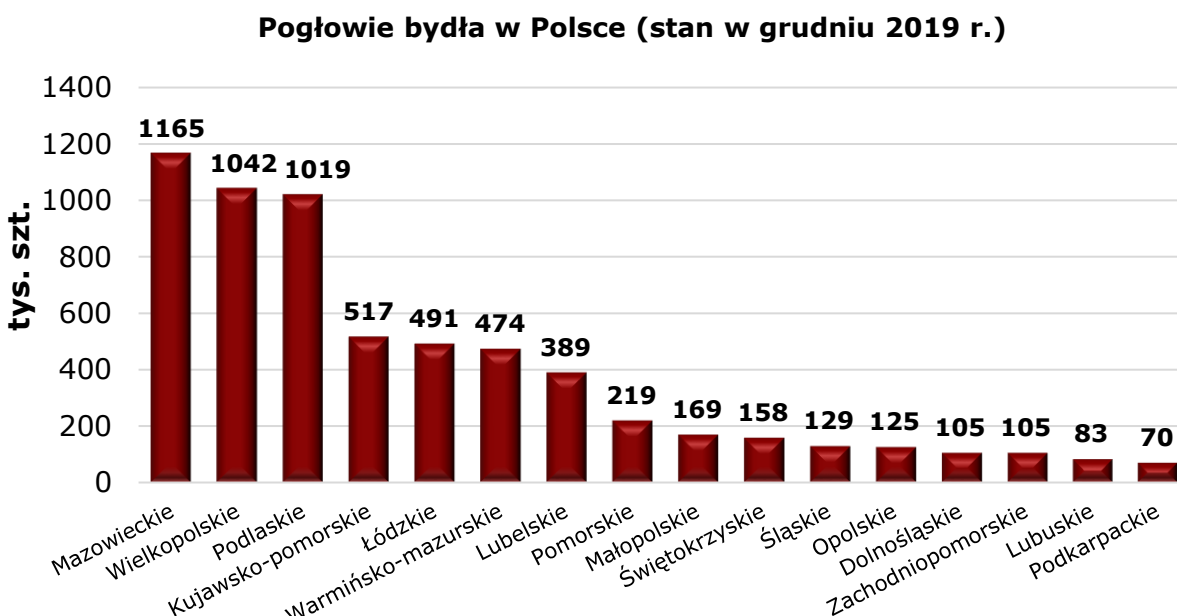
³ *Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2020, No 27, Summer 2020.*

⁴ *Pogłowie bydła według stanu w grudniu 2019 r.*, Informacje sygnałne GUS, 30.01.2020 r.

Liczyby umieszczone nad poszczególnymi słupkami dotyczą pogłowia bydła ogółem.
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

Chów bydła w Polsce koncentruje się głównie w pasie środkowo-wschodnim kraju. Regionami o największym udziale w całkowitym pogłowie są trzy województwa: mazowieckie (19%), wielkopolskie (17%) i podlaskie (16%), w których łącznie zlokalizowane jest 52% krajowego pogłowia bydła.

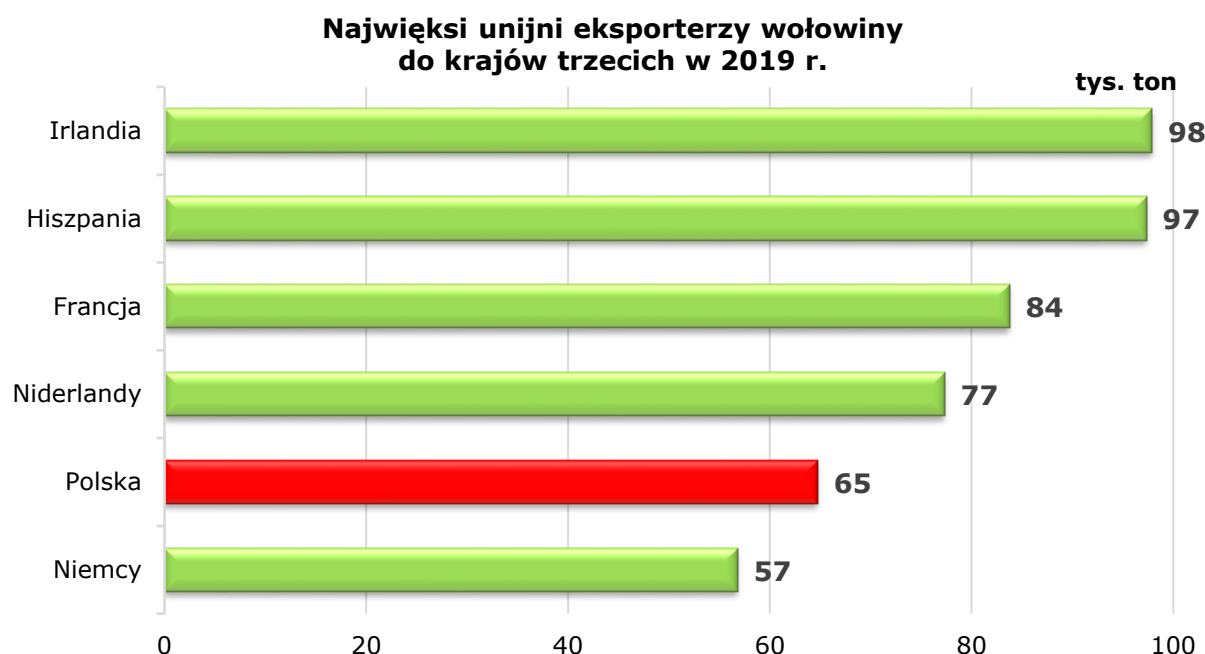
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W 2019 r. ograniczony popyt na wołowinę z Polski, wynikający m.in. z zahamowania dostaw do Turcji, miał odzwierciedlenie w mniej korzystnych wynikach notowanych w eksporcie, co m.in. stanowiło czynnik ograniczający rozwój produkcji. Według

wstępnych danych GUS w 2019 r. poziom krajowej produkcji wołowiny był o około 1% mniejszy niż w 2018 r. i wyniósł 1 095 tys. ton (567 tys. ton wbc⁵).

4. HANDEL UE WOŁOWINĄ Z KRAJAMI TRZECIMI

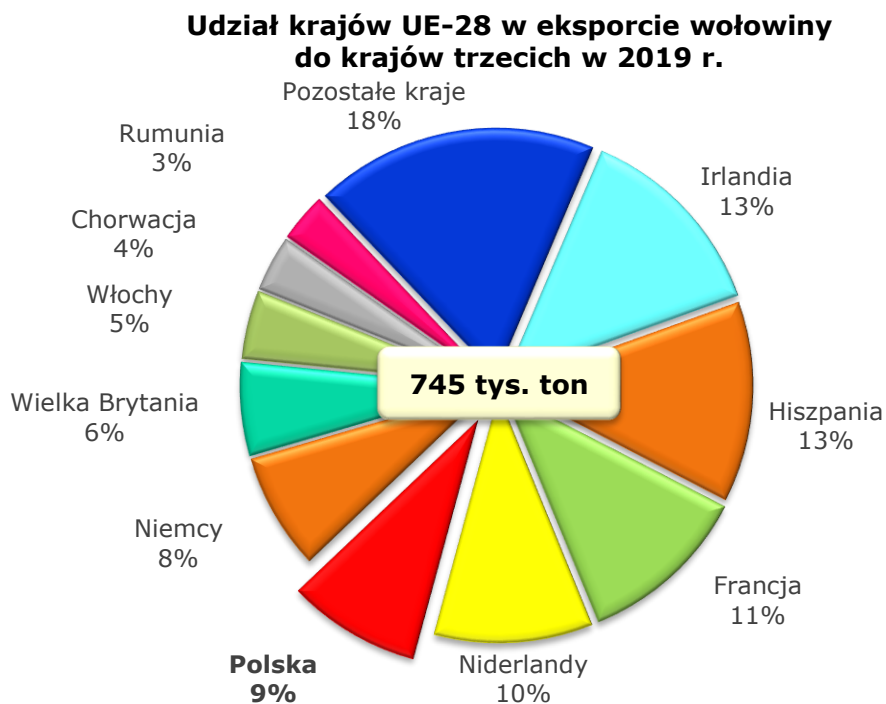
Odnotowany w pierwszym półroczu 2019 r. spadek unijnego eksportu wołowiny do krajów trzecich, w drugiej połowie roku został zrekompensowany większymi dostawami do Algierii, która pod względem wolumenu stała się drugim odbiorcą produktów wołowych z UE. Największymi unijnymi eksporterami produktów wołowych poza obszar celny UE-28 w 2019 r. były: Irlandia i Hiszpania (po 13% udziału, odpowiednio 98 tys. ton i 97 tys. ton), Francja (11%, 84 tys. ton), Niderlandy (10%, 77 tys. ton), Polska (9%, 65 tys. ton) i Niemcy (8%, 57 tys. ton).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

Łącznie w 2019 r. z UE wyeksportowano 745 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 2% więcej niż w 2018 r. Dostawy do Hongkongu – głównego odbiorcy produktów wołowych zmniejszyły się o 10% i wyniosły 63 tys. ton. Wzrósł eksport do Algierii (o 61%, do 57 tys. ton), Izraela (o 4%, do 50 tys. ton), Ghany (o 9%, do 43 tys. ton), Bośni i Hercegowiny (o 6%, do 41 tys. ton), Filipin (o 28,5%, do 38 tys. ton) oraz do Chin (z 7 tys. ton do 26 tys. ton).

⁵ Wbc. – waga bita ciepła.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

W okresie styczeń–maj 2020 r. z UE-27 do krajów trzecich, podobnie jak przed rokiem, wyeksportowano 284 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz). Głównymi odbiorcami były: Wielka Brytania (146 tys. ton), Hongkong (22 tys. ton), Izrael, Ghana i Algieria (po 19 tys. ton). Komisja Europejska przewiduje, że w 2020 r. eksport produktów wołowych z UE do krajów trzecich może być o 2% większy niż w 2019 r.⁶

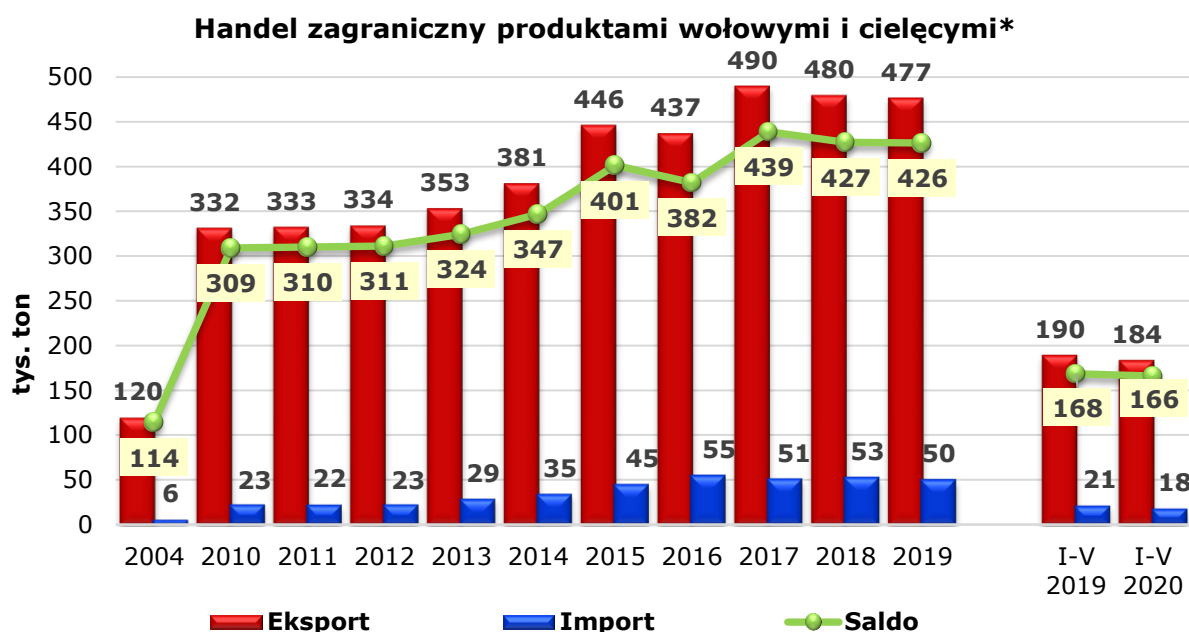
Do UE-28 w 2019 r. zaimportowano 318 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 7% mniej niż w 2018 r. Wołowinę na rynek unijny sprowadzano głównie z Brazylii (128 tys. ton), Argentyny (72 tys. ton) i Urugwaju (44 tys. ton). W pierwszych pięciu miesiącach 2020 r. unijny import asortymentu wołowego był o 20% mniejszy niż w analogicznym okresie 2019 r. i wyniósł 96 tys. ton.

W prognozie przedstawionej przez Komisję Europejską, w 2020 r. import produktów wołowych i cielęcych do UE-27 może być o 7% mniejszy niż w 2019 roku. Spadek dostaw do Unii Europejskiej będzie prawdopodobnie wynikał z mniejszej atrakcyjności unijnego rynku dla dotychczasowych dostawców wołowiny na rzecz Chin, Rosji, Kanady oraz Japonii.

⁶ Prognoza handlu zagranicznego wołowiną w UE na 2020 r. na podstawie *Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2020, No 27, Summer 2020*.

5. POLSKI HANDEL ZAGRANICZNY WOŁOWINĄ⁷

Pomimo że Polska jest liczącym się w UE eksporterem wołowiny na rynki krajów trzecich, to przeważająca część asortymentu wołowego kierowana jest do państw UE (ponad 90% w 2019 r.). Sytuacji tej sprzyja m.in. konkurencyjna cena żywca wołowego w Polsce na tle pozostałych unijnych producentów, która jest przeciętnie o 15–20% niższa od średniej ceny w UE.

* W ekwiwalencie tusz.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2020 r. dane wstępne.

W 2019 r., przede wszystkim na skutek ograniczenia sprzedaży produktów wołowych do Turcji, która była znaczącym odbiorcą polskiej wołowiny w 2018 r., wyniki eksportowe tego asortymentu z Polski uległy pogorszeniu. W 2019 r. z kraju wyeksportowano 477 tys. ton żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 1% mniej niż przed rokiem. Przychody z eksportu wyniosły 1,6 mld euro (6,7 mld zł) i były o 4% mniejsze niż w 2018 r.

Przedmiotem wywozu było głównie mięso (90% udziału), którego wyeksportowano 382 tys. ton (w wadze produktu), przede wszystkim do krajów UE (91%). Unijnymi odbiorcami mięsa wołowego z Polski były m.in.: Włochy (87 tys. ton), Niemcy

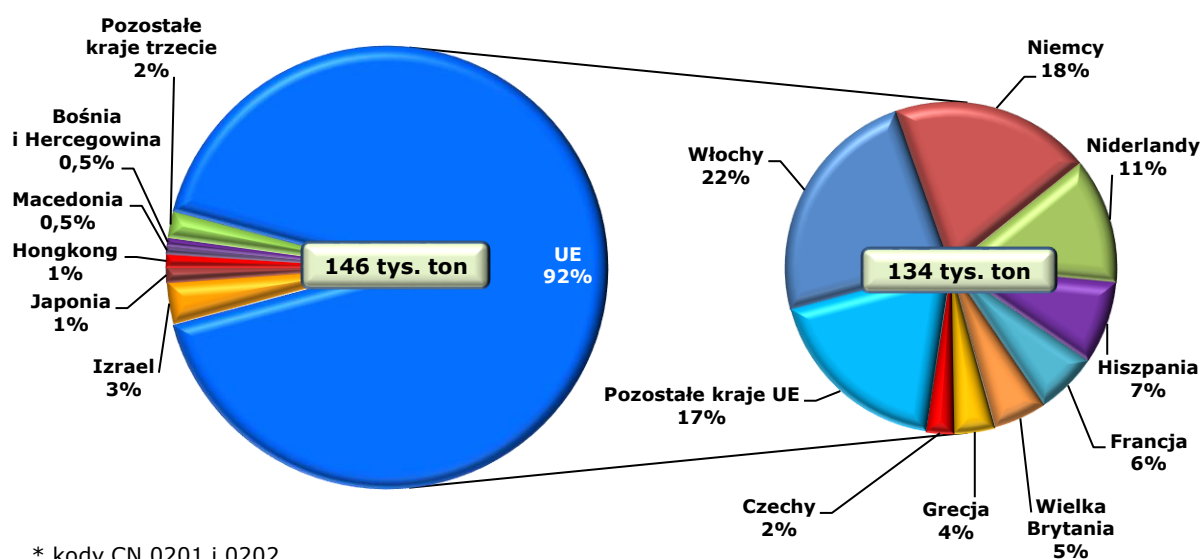
⁷ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202, 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

(62 tys. ton), Niderlandy (40 tys. ton), Hiszpania (30 tys. ton) oraz Francja (21 tys. ton), a spoza UE – Izrael (14 tys. ton).

W okresie styczeń–maj 2020 r. za granicę sprzedano 184 tys. ton żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 3% mniej niż przed rokiem, a przychody z eksportu spadły o 5%, do 593 mln euro (2,6 mld zł).

Największy udział w strukturze eksportu asortymentu wołowego z Polski stanowi mięso. W okresie styczeń–maj 2020 r. z Polski za granicę wyeksportowano 146 tys. ton mięsa wołowego (w wadze produktu), o 4% mniej niż przed rokiem. Odbiorcami tego asortymentu były głównie kraje UE-28 (92% udziału w wolumenie, 134 tys. ton), w tym: Włochy (22%, 32 tys. ton), Niemcy (18%, 26 tys. ton), Niderlandy (11%, 16,5 tys. ton), Hiszpania (7%, 11 tys. ton), Francja (6%, 8 tys. ton), Wielka Brytania (5%, 7 tys. ton), a spoza UE – Izrael (3%, 4 tys. ton).

Kierunki eksportu mięsa wołowego* z Polski w okresie I-V 2020 r.

* kody CN 0201 i 0202

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa

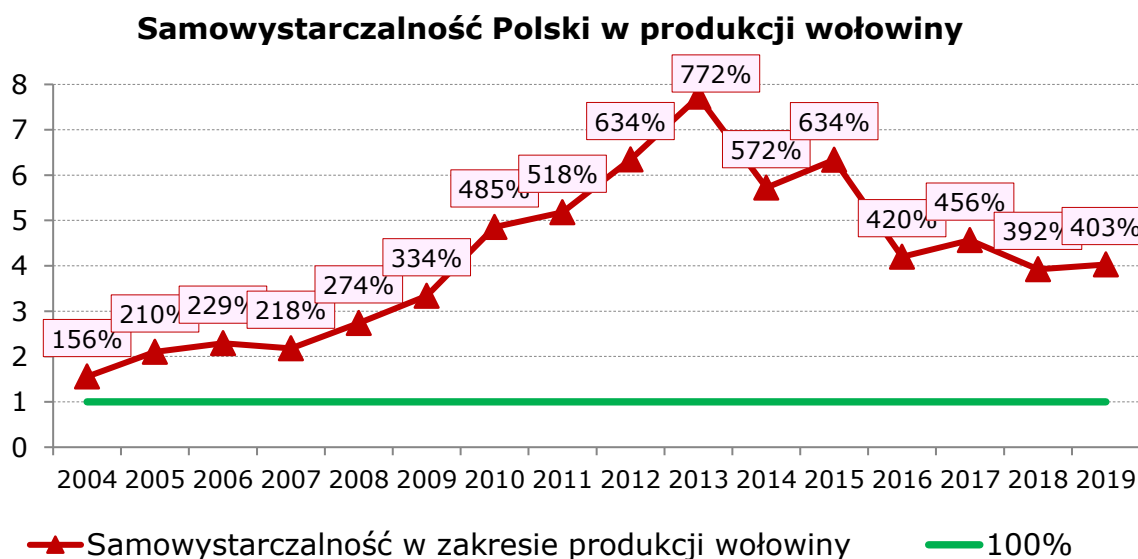
Import asortymentu wołowego i cielęcego do Polski jest niewielki i obejmuje przede wszystkim mięso i żywec. W 2019 r. do kraju przywieziono 50 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 4,5% mniej niż przed rokiem. Wydatki poniesione na zakup tego asortymentu wyniosły 172 mln euro (740 mln zł) i były o 4% mniejsze niż w 2018 r. Do Polski importowano głównie mięso (56% udziału w wolumenie) oraz żywec (36%). W analizowanym okresie do kraju przywieziono 161 tys. sztuk bydła żywego, o 16,6% mniej niż w roku 2018, w tym blisko 49 tys. sztuk cieląt.

Od początku 2020 r. import asortymentu wołowego do Polski maleje. W okresie styczeń-maj 2020 r. do kraju zaimportowano 18,2 tys. ton produktów wołowych i cielęcych, o 15% mniej niż w analogicznym okresie 2019 r., a wydatki poniesione na zakup tego asortymentu zmniejszyły się o 20% i wyniosły 60,8 mln euro (264 mln zł).

6. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ POLSKI NA RYNKU WOŁOWINY

Przy niewielkim krajowym spożyciu mięsa wołowego, kształtującym się na poziomie około 3 kg na mieszkańca i rosnącej od 2004 r. produkcji, Polska posiada wysoki stopień samowystarczalności żywnościowej⁸ na rynku wołowiny.

W latach 2004–2013 wskaźnik samowystarczalności wzrósł ze 156% aż do 772%, co świadczyło o rosnącej specjalizacji w produkcji wołowiny w Polsce, przy malejącej konsumpcji. W kolejnych latach samowystarczalność Polski w produkcji wołowiny zmniejszyła się, ale nadal utrzymywała się na wysokim poziomie od 392% do 634%. W 2019 r., przy bilansowym spożyciu mięsa wołowego szacowanym na około 3 kg na mieszkańca i produkcji 567 tys. ton wbc., wskaźnik samowystarczalności wyniósł 403%.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

⁸ Wskaźniki samowystarczalności żywnościowej Polski na rynku wołowiny przedstawione w przedmiotowym materiale obliczane są jako iloraz produkcji i zużycia wołowiny, zgodnie z metodologią stosowaną przez Europejski Urząd Statystyczny. Wartości wskaźnika samowystarczalności równe 100% świadczą o równowadze podaży i popytu. Wartości przekraczające 100% informują o występowaniu nadwyżki produkcji nad zużyciem, a wartości poniżej 100% oznaczają niedobory uzyskiwanej produkcji w zestawieniu z poziomem zużycia.

Samowystarczalność Polski w produkcji wołowiny

Wyszczególnienie	2004	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Produkcja (tys. ton)	319	373	420	477	501	562	573	567
Eksport (tys. ton)	120	353	381	446	437	490	480	477
Import (tys. ton)	6	29	35	45	55	51	53	50
Samowystarczalność*	156%	772%	572%	634%	420%	456%	392%	403%

* Wskaźnik samowystarczalności obliczono na podstawie danych z dokładnością do kilku miejsc dziesiętnych.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

Nadwyżka podaży wołowiny w Polsce nad zapotrzebowaniem wewnętrznym umożliwia lokowanie znacznych ilości tego gatunku mięsa na rynkach zagranicznych. Każdego roku około 85–90% krajowej produkcji asortymentu wołowego przeznaczane jest na eksport, czemu sprzyja przewaga kosztowo-cenowa polskiej wołowiny w porównaniu z wołowiną z innych krajów UE.

Krajowa produkcja i handel wołowiną (w tys. ton)

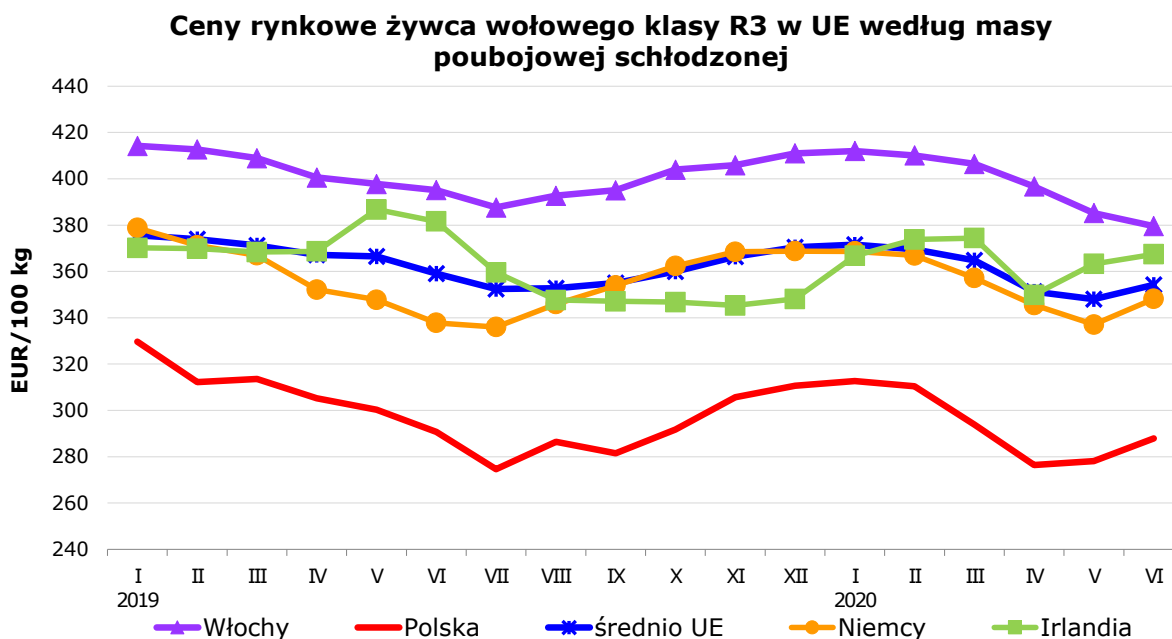
Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Produkcja	420	477	501	562	573	557
Eksport	381	446	437	490	480	477
Udział eksportu w produkcji	91%	94%	87%	87%	84%	86%

* Do obliczeń wykorzystano wielkość produkcji wołowiny w 2019 r. w wadze bitej ciepłej (wstępne dane GUS) oraz wolumen eksportu żywca, mięsa i przetworów wołowych w 2019 r. (dane Ministerstwa Finansów) przeliczony na ekwiwalent mięsa.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

7. SYTUACJA CENOWA

W UE w okresie od lutego do kwietnia 2020 r. odnotowano spadek cen bydła rzeźnego. Było to spowodowane rozprzestrzeniającą się w Europie i na świecie pandemią koronawirusa skutkującą obostrzeniami wprowadzonymi przez poszczególne kraje. Zaimplementowane ograniczenia w przemieszczaniu się ludzi, a także zamknięcie granic i punktów gastronomicznych miały niekorzystny wpływ na kondycję sektora wołowiny. W maju i czerwcu 2020 r., na skutek częściowego zniesienia obostrzeń, sytuacja w niektórych krajach uległa poprawie, co spowodowało wyhamowanie spadków cen.

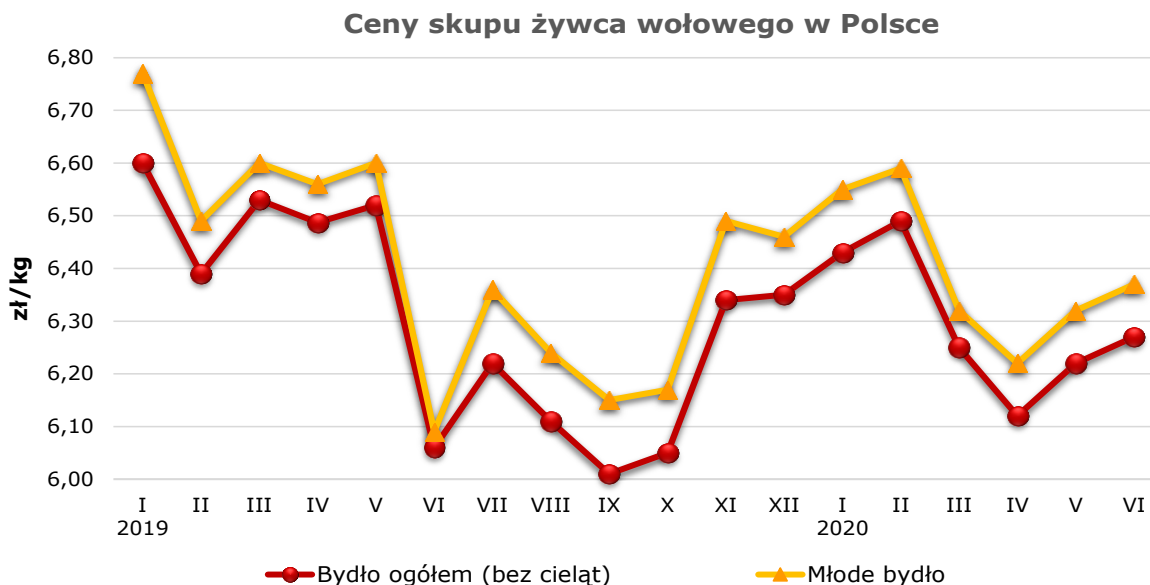

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Komisji Europejskiej.

W czerwcu 2020 r. w UE średnia cena zakupu bydła rzeźnego klasy R3 kształtowała się na poziomie 354,21 euro/100 kg masy poubojowej schłodzonej, o 2% wyższym niż w maju 2020 r., ale o 1% niższym niż przed rokiem. Cena polskiej wołowiny tej klasy wyrażona w walucie unijnej wynosiła 287,86 euro/100 kg masy poubojowej schłodzonej i była o 19% niższa od średniej ceny w UE.

W lipcu 2020 r. na terytorium UE ceny wołowiny podlegały tygodniowym wahaniom. W dniach 20–26.07.2020 r. unijni dostawcy za bydło rzeźne, podobnie jak miesiąc wcześniej, uzyskiwali średnio 349,75 euro/100 kg masy poubojowej schłodzonej.

Na skutek postępującego procesu integracji i globalizacji na poziom cen produktów rolnych w Polsce (w tym również wołowiny) mają wpływ nie tylko uwarunkowania podaży-popytowe w kraju, ale także sytuacja cenowa u największych producentów wołowiny w UE oraz kurs złotego względem euro i dolara amerykańskiego. Jest to związane z dużym udziałem eksportu wołowiny w krajowej produkcji (w 2019 r. wyniósł on 86%).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

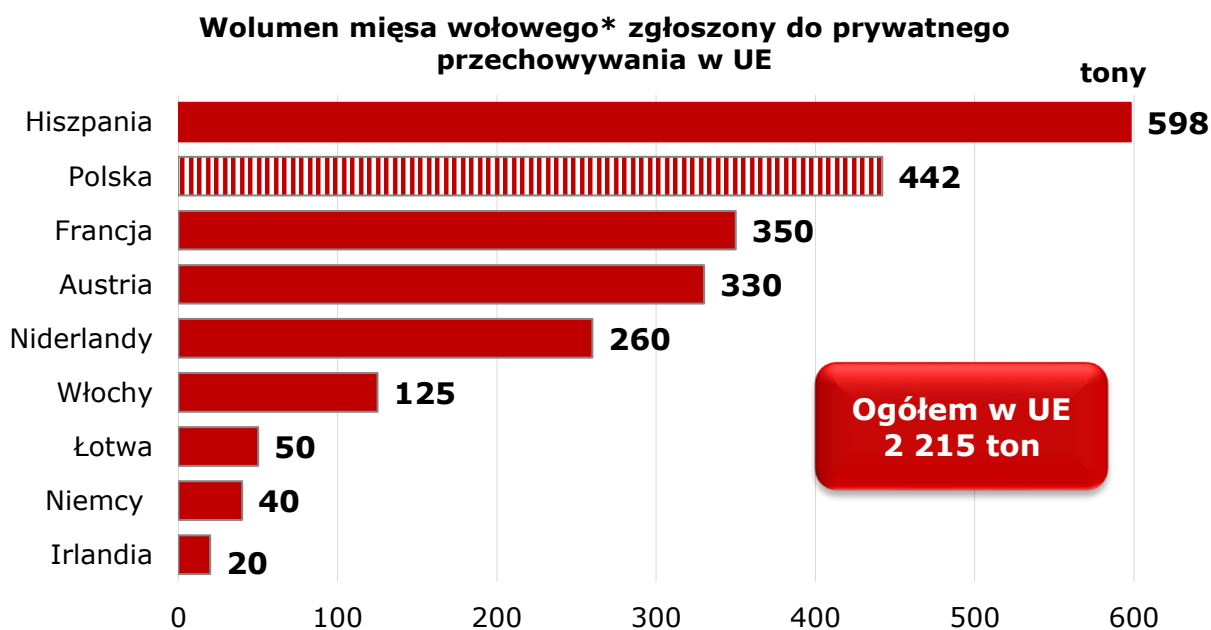
W Polsce od października 2019 r. do lutego 2020 r. utrzymywała się wzrostowa tendencja ceny skupu bydła rzeźnego. W marcu i kwietniu 2020 r., na skutek rozprzestrzeniania się na świecie, w tym również w Europie i w Polsce, pandemii COVID-19 ceny wołowiny uległy dynamicznej obniżce, spowodowanej ograniczeniami handlowymi między krajami Wspólnoty oraz spadkiem popytu ze strony branży HoReCa, która jest znaczącym odbiorcą tego gatunku mięsa. Działania te spowodowały zmniejszenie popytu na asortyment wołowiny w Polsce i na rynku UE. W efekcie zmniejszyła się ilość ubijanego bydła w kraju, a jego cena w kwietniu br. (dane GUS) spadła do poziomu 6,12 zł/kg w przypadku bydła ogółem i 6,22 zł/kg w przypadku młodego bydła.

W kolejnych miesiącach, w następstwie stopniowego luzowania obostrzeń w gospodarce, zarówno w Polsce, jak i w Europie oraz związanym z tym przywracaniem funkcjonowania punktów gastronomicznych, bazy hotelarskiej i ruchu międzynarodowego nastąpił wzrost popytu, mający przełożenie na ceny żywca wołowego. W czerwcu 2020 r. krajowi dostawcy za bydło ogółem (bez cieląt) przeciętnie uzyskiwali 6,27 zł/kg, a za młode bydło – 6,37 zł/kg, w obu przypadkach o blisko 1% więcej niż w maju 2020 r. Jednocześnie cena bydła była o 3,5% wyższa niż przed rokiem, a młodego bydła – o 5% wyższa.

W lipcu 2020 r. tygodniowe ceny żywca wołowego kształtowały się poniżej poziomów z czerwca br. W dniach 20–26.07.2020 r. zakłady objęte monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW kupowały bydło rzeźne przeciętnie po 6,05 zł/kg, wobec 6,04 zł/kg przed miesiącem.

8. DOPLĄTY DO PRYWATNEGO PRZECHOWYWANIA

W celu poprawy trudnej sytuacji rynkowej, wynikającej ze zmniejszenia popytu na wołowinę z powodu ograniczeń wdrożonych przez państwa UE w związku z pandemią COVID-19 Komisja Europejska uruchomiła mechanizm dopłat do prywatnego przechowywania świeżego i schłodzonego mięsa z bydła w wieku ośmiu miesięcy lub więcej. W okresie od 7 maja do 17 lipca 2020 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa przyjmował wnioski o zawarcie umowy na dopłaty. Minimalna kwalifikująca się ilość dla jednego wniosku wynosiła 10 ton. Kwota dopłaty uzależniona jest od okresu przechowywania i kształtuje się następująco: dla 90 dni – 1 008 euro/t, dla 120 dni – 1 033 euro/t, dla 150 dni – 1 058 euro/t. Przy składaniu wniosku o dopłaty wysokość zabezpieczenia wyniosła 100 euro/t⁹.

* świeże i schłodzone mięso z bydła w wieku ośmiu miesięcy i więcej.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych KE (data odczytu:

⁹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/596 z dnia 30 kwietnia 2020 r. przyznające dopłaty do prywatnego przechowywania świeżego i schłodzonego mięsa z bydła w wieku ośmiu miesięcy lub więcej i ustalające z góry stawkę dopłat.

Według danych Komisji Europejskiej do mechanizmu przystąpiło 9 krajów, które łącznie do prywatnego przechowywania zgłosiły 2 215 ton wołowiny. Największe ilości wołowiny zadeklarowały Hiszpania (598 ton) i Polska (442 tony). W mechanizmie brały udział także: Francja (350 ton), Austria (330 ton), Niderlandy (260 ton), Włochy (125 ton), Łotwa (50 ton), Niemcy (40 ton) i Irlandia (20 ton)¹⁰.

¹⁰ <https://circabc.europa.eu/sd/a/aacdf67-6e5e-4f84-8f3a-b61b10f38d42/PSA-covid19.pdf>, data odczytu 28.07.2020 r.